

Kutseühinguline ajakiri

Riigiteenijate häälekandja

Tellimise hind:

Aastas postiga . . . Kr. 2—
 Poolaastas „ 1—

Ilmub 1—2 korda kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, riigi- ja omavalitsuseteenijate organisatsioonides ja kõigis postkontorites ja lehe talituses.

Toimetus ja talitus: Tallinna, Kopli tän. 7-a. Telef. — Balti keskjaam 3-57

Kuulutuste hinnad:

10 senti m/m., veeru lauses.
 Tekstis 50 prots. kallim.

Eesti raudteelaste Reskühingu väljaanne.

Nr. 5

31. mail 1933 a.

X aastakäik

Kas tulemas uus palkade vähendamine?

Riigikogus ettekandmata jäänud, kuid hiljem ajakirjanduses avaldatud uue valitsuse töökava sisaldab ebamääraseid ja selgusetu väljendusi, mis riigiteenijaskonnas märgatava ärevuse esile on kutsunud. Arvatakse neist ebamäärasteist vihjetest võivat välja lugeda valitsuse kavatsusi uuteks palgakärpimisteks või koosseisude koondamiseks. Nii on seal näit. öeldud, et „hariduspoliitika alal tulevad energiliselt edasi viia celtööd meie haridusekorralduse ümberkujundamiseks ja kohaldamiseks meie rahva kultuurnouetele ning majanduslikule kandejõule.“ Kui sellega veel kõrvutada praeguse hariduse- ja sotsiaalministri hiljutine artikkel ajakirjanduses, milles ta osa õpetajate palkade kärpimise paratamatut leidis olevat, siis on kaunis raske neist valitsuse töökava lauseist välja lugeda midagi muud kui palkade kärpimise ja koondamise kavatsusi.

Samasuguseid tõlgitsemisi ja kartusi kutsus välja ka ütletas, et „äärmsel vajadusel tuleb minna ka riigi väljaminekute uuele kärpimisele.“ Senine praksis näitab, et riigi väljaminekute kärpimise all on viimastel aegadel hakatud mõistma peamiselt personaalkulude kärpimisi, teiste sõnadega palkade vähendamisi ja koosseisude kokkutõmbamisi, sellepärast pole imeks panna, kui nüüdki selles valitsuse töökava lauses nähakse uute koondamiste ja palgavähenduste ettekuulutust. Peaksime me eksima, siis oleks riigiteenijate masside rahustamiseks küll soovitav, kui seda autoriteetselt poolt peatselt mittekaksipidi-mõistetavalt tõendataks. On aga riigiteenijate kartused põhjendatud ja

tõesti uued personaalkulude kärpimised kavatsusel, siis peame selle vastu kõige kategoorilisemalt protesteerima. Riigiteenijail on viimaste aastate jooksul nõutud suuremaid ohvreid, kui ühelteki teiselt rahvakihilt ja nende kandejõud on juba ammugi ülekoormatud. Valitsuse töökavas öeldakse, et rõhuvad koormatused üksikuil majandusaladel tulevad õiglaselt korraldada. Korraldatagu siis õiglaselt ka riigiteenijate koorem, aga ärgu muudatagu seda veel ebaõiglasemaks uute palgavähendamistega.

Samuti on asutuste koosseisud juba viimase võimaluseni kokku tõmmatud. Isegi nii kokku tõmmatud, et mõnes asutuses, kus koondamistega esireas on sammutud, oma jooksvaid ülesandeid enam

täita ei suudeta ja end aidatakse hädaabitöölisega või sunnitakse ametnikke ületunde tegema ajal, kus tuhanded kodanikud ilma tööta on. Meil on käesoleva ajakirja veergudel korduvalt juhus olnud tähelepanu sellele juba juhtida. Selge on, et praeguse töökorralduse ja riigiaparaadi ülesannete juures väiksema personaaliga enam võimalik läbi pole saada. Põhjapanevate muudatuste läbi viimine, mille tagajärjena suured hulgad uusi töötuid tänavale paisatakse, oleks praegusel ajal vaevalt otstarbekohane. Sellepärast ei võiks praegusel momendil juttu olla ka uutest koondamistest.

Kõige selle tõttu ei tohiks enam kõnegi alla tulla riigi väljaminekute vähendamise personaalkulude arvel. Kui tõesti peaks paratamatuks osutama riigi kulude uus kärpimine, siis tuleb seda teha eelarve teiste summade kokkutõmbamise teel. Hea tahtmise juures on see ka võimalik.

Elukallidus tõuseb.

Ordenite hinnad selle eest aga langevad.

Leivahind tõuseb, saiale lisati hinda juure, piimahind tõusis, võihinna tundub tõus, liha- ja vorstihinnad tõusid jne., jne. — niisuguste teadetega „rõõmustab“ nüüd ajakirjandus pea iga päev kärbitud palkadega palgateenijaid. Kui palku kärbiti, siis trööstiti, et ärge muretsege: ühes palkade vähendamisega alandame ka elumaksumust, nii et reaalpalgad enam-vähem samale tasapinnale jäävad. Nüüd siis näeme, kuidas see elukalliduse alandamine tegelikult välja näeb!

Kuid milleks on siis meil hindadekomissar? võidakse küsida. Mis teeb siis

tema; kas ei kuule ja näe tema sellisest elukalliduse tõusust midagi; mis on siis õieti tema ülesanneteks, kui ta midagi ei söanda või ei suuda ette võtta elukalliduse tõusu vastu, rääkimata juba selle alandamisest? Neile küsimusile näib küll ainukeseks võimalikuks vastuseks olevat see vanasõna, mis ütleb, et üks rumal rohkem küsida suudab, kui kümme tarka vastata. Palgateenijad seni igatahes küll veel selgusele pole suutnud saada, millised on hindadekomissari tõelised ülesanded. Näib peaaegu, nagu oleks õigus sellel majandustegelasel, kes hiljuti kuski

kongressil või koosolekul tõendas, et hindadekomissari olevat ainult keskerakonna abiventil (või oli see piksevarras?), kelle ülesandeks on vastu võtta ja erakonnalt kõrvale juhtida vildaka majanduspoliitika tekitatud rahva meelepaha. Igatahes iga kord, kui ajakirjanduses ilmuvad teated uutest hinnatõusudest esmajärgulistelt elutarvetelt, ruttab hindadekomissari kohe ajakirjanikele seletama, et ärevuseks pole mingit põhjust, kõik on kõige paremas korras, sest, vaadake, hinnad mitte üksi ei tõuse, vaid ka langevad. Näiteks tuuakse kord mõne naelavabriku tootus hindu nii ja niipalju alandada, kuigi hiljem selgub, et tegelikult mingit hinnaalandust pole olnudki, vaid tegemist ainult kataloogihindade ühtlustamisega juba ammuigi tarvitusel-olnud tegelikkude hindadega. Teine kord näidatakse jälle mõne saapavabriku lubadusele, jalanõude hindu mõne protsendi võrra alandada, kuid vaatamata sellele peab palgateenija, näiteks, enam-vähem korralike meesterähva kingade eest, maksuma endiselt 12 kr. ümber, kuigi samasugused kingad meiega ühesugustes oludes oleval naabermaadel mitukümmend protsenti odavamad on. Täiesti samasugune on olukord ka välja-kuulutatud riidehindade alandamisega jne. Ja nii kuuleb palgateenija kordamööda ikka kord esmajärguliste elutarvete hindade tõusust ja siis jälle hindadekomissari lohutusest, et karta pole midagi, küllap elukallidus ka langema hakkab. Õnnetuseks ei jõua aga see langus kuidagi palgateenijani, kui mitte arvesse võtta leivahindade väikest alanemist, seda aga mitte hindadekomissari teenena, vaid valitsuse poolt turule paisatud odava leivavilja tõttu.

Oma senistele traditsioonidele on hindadekomissari truuks jäänud nüüdki. Niipea kui ajakirjanduses ilmusid teated hinnatõusudest, ruttas ta kohe jälle oma parandamatu optimisimiga ajakirjanikele seletama, et „Igatahes on „kiirest elukalliduse tõusust“ veel veidi varajane kõnelda“ (v. „Päevaleht“ nr. 140 s. a.). Tema olevat küll keegi telefoniteel teatanud, et leivatõusturid leiva ja saiahindu tunduvalt tõstvat, kuid et see härra õige iseteadvalt ja upsakalt esinenud ja mitte küllalt konventsionaalset tooni polevat tarvitanud, katkestanud tema selle huvitava kõneluse, mille tagajärjeks küll, kahjuks, olnud leiva- ja saiahindade tõus. See siiski härra komissari rahu ei häiri; ta trööstib end sellega, et hinda tõstnud leivatõusturid oma kallile leivale võib olla ostjaid ei leia, kuna Rotermanni tehased lubaduse andnud, leiva hinda mitte tõsta. Hoopis suuremat muret teevad härra hindadekomissarile kõrged saiahinnad. Need võivat tarvitaja hoopis ära võõrutada nisuleiva söömisest ja kuhu peaksime siis oma kallid nisud sügisel panema! Sellepärast tulevat tema arvates kiire korras sisse tuua mõnituhat tonni nisu, et lõpetada spekulatsiooni nisudega (aga miks mitte mõne spekulandi luku ja riivi taha toimetamisega, mis kahtlemata sama hästi spekulatsiooni lõpetamisele kaasa aitaks, sealjuures aga mõnegi krooni välisvaluutat kokku aitaks hoida, seda härra komissar pole pidanud tarvilikuks selgitada). Otse jumalikult lihtne. Ainult üks väike viga on ses ilusas arutuses; nimelt et meie tarvitajate mass juba ammu on ära võõrutatud nisuleiva söömisest ja siin enam midagi võõrutada pole. Tarvitajate suur mass tänab õnne, kui suudab omale rukkileibagi muretseda. Peaks aga elukalliduse tõus ja palgade vähenemine senises tempos edasi minema, siis võib hra komissari arvamine,

et leivatõusturite kallis rukkileib endale ostjaid ei leia, hoopis rutem tõeks osutada, kui ta seda ise näib uskuvat.

Hra komissari viimane seletus ajakirjandusele on huvitav aga veel teisiti. Näiteks arvab ta, et elukalliduse tõusust meil veel varajane olevat kõnelda, kuna Riigi statistika keskbüroo andmeil olnud elumaksumuse üldindeks 88, kui 1913. a. arvata 100-ks ja tootlus koguni 75. Kahjuks pole ajakirjandusest näha, kas hra hindadekomissari oma seletustes ka seda märkis, kust 23. mail (sel päeval on nimelt see jutuaajamine olnud) märtsikuu hindadega osta sai. Ilma selleta aga trööstivad need märtsikuu hinnad tarvitajat maikuus sama vähe, kui teadmine, et Hispaanias apelsinid sent tükk maksavad, või et eesti võid Inglismaal müüakse umbes ühe krooni eest kilo. Et tarvitaja esijoones huvitatud on ikka sellest, millise hinnaga tema osta saab, see pole tõepoolest niisugune saladus, millist alles meie paljastama peaksime hakkama.

Lõpuks on hra hindadekomissari ikka oma senise traditsiooni kohaselt tarvilikuks pidanud tähelepanu juhtida ka nendele suurtele hinnaalandustele, mis viimasel ajal saavutatud. Nii näiteks alane-

vat 1. juunist peale süsihappe hind tervelt 5% võrra. Et lihtsale surelikule selgeks teha, kui suure tähtsusega see hinnaalandus temale on, on seletuseks juure lisatud, et seda ainet tarvitatakse jookide valmistamiseks, millega ta end karastada võib (arvatavasti pole sellega küll mõeldud karastamise võimalusi elukalliduse raskuste vastu!). Samuti olevat ühe metallasjade- ja märkidetehase saaduste hinnad koguni 15% võrra alanenud. Milleks need saadused eriti kasulikud, pole küll juure lisatud, ehkki meie arvates sellega asjata liiga tagasihoidlik on olnud. Praegu on nimelt tulemas põhi-seaduse muutmine, kus kaotamisele kuulub ka senine ordenite-keeld. Kõigi eelduste järgi võib pärast seda oodata tugevat ordenitesadu. Ordenite valmistamine aga on üheks nimetatud märkidetehase erialaks. Nii et siin on väga ettenägelikult talitunud: ordeni annetamise üheks tähtsamaks ülesandeks on tema saajale rõõmu valmistamine; miks siis seda rõõmu rikkuda ordeni kalli hinnaga (üldise kombe järgi kannab nimelt saaja ise ordeni valmistamise kulud)! Järelikult pole tõepoolest mingit põhjust end üleliia häirida lasta elutarvete hinnatõusust; ordenite hinnad selle eest langevad!

Põllutööminister ei tunnista kutseühinguid.

Praegune põllutööminister J. Zimmermann on oma käitumisega ametnike ja eriti nende kutseühingute vastu riigiteenijate peres juba ammu õige omapärase kuulsuse omandanud. Austusest vabariigi valitsuse liikme ameti vastu, mida tema praegu täidab, ei taha me siinkohal seda kuulsust lähemalt kirjeldama hakata. Kuid et see hra J. Zimmermanni käitumine riigiteenijais just erilist austust ja lugupidamist oleks äratanud riigivõimu kõrgemate esindajate vastu, või neile head eeskujut oleks pakkunud selles, kuidas kodanike kohelda, seda oleks vist küll enam kui raske tõendada tulla.

Sellele oma kurvale kuulsusele arvas hra J. Zimmermann tarviliseks neil päevil uut lisa juure muretseda. Nädalat paar tagasi nimelt pandi katastriametis maksuma sunduslikud ületunnitööd ja nähtavasti pikemaks ajaks. Kuna selle asutuse ametnikud kogu aeg niigi äärmise pingutusega on sunnitud töötama, osalt isegi seaduslikku puhkeajaga saamata, ja nii isegi juba viimase võimaluseni välja kurnatud olid, ähvardasid need ületunnid suvel, kus teised endile uut jõudu koguvad, nende tervisele otse laastavalt mõjuda. Mis need ületunnid aga eriti ülekohtuseks teeb, on asjaolu, et siin tegemist on mitte mingisuguste erakorralistega, vaid harilike jooksvate töödega, mis normaaltööaegade jooksul täitmata on jäänud mitte ametnike süü läbi, vaid nimetatud asutuses teostatud ülemäära suurte koondamiste tõttu. Talvel aeti veel kuidagi läbi hädaabitoõliste abil, kuid nende vabanedes oldi sunnitud otsekohe ületunnitööd maksuma panema. Ajal, kus tuhandet inimesed töota, on niisugune ületunnitamine ka riiklikult lubamatu. Kõige selle tõttu nimetatud asutuse ametnikud põõrdusid oma kutseesituse — Tallinna riigiteenijate ühingu — kaudu 26. mail põllutööministri poole palvega, et need ületunnid ära muudetakse ja korraldus tehtaks ametnikele seaduslike puhkeajade andmiseks ühistel alustel teiste riigiteenijatega.

Selle asemel, et nende soovide kohta sisuliselt seisukoht võtta ja need ühes ehk teises mõttes lahendada, põllutööminister J. Zimmermann vastas ühingu esindajale, et tema mingisugust kutseühingute vahelesegamist tema ja tema ametnike vahele ei soovi. Seni ükski ametnikest neis asjus kaebustega tema poole pöördunud pole ja kui keegi seda tegema peaks, saavat tema nendega juba isegi hakkama.*)

Viimases asjaolus pole midugi põhjust kahelda; hra J. Zimmermanni senist käitumist ametnike vastu arvesse võttes — ka selles mitte, kuidas see hakkama saamine välja kujuneks. Riigiteenijaskonnas mäletatakse veel väga hästi tema majandusministriks-oleku-aegeid ähvardusi tema (hra J. Zimmermann armastab ikka rõhutada „oma“ ametnikke) ametnike aadressil. Kuid just selle tõttu ongi ametnikud sunnitud kasutama kutseühingute abi ka seal, kus teinekord ilma selletagi oleks võinud läbi saada.

Hra J. Zimmermannilt pole niisugune vastus muidugi midagi isearalikku; seda võis öieti juba ettegi näha. Kuid kahjuks ei saa kodanikud valida, millise riigivõimu esindaja poole neil meeldib pöörduda, vaid selle määrab ära riigi- ja valitsemiskord. Sellepärast on riigiteenijad teatud küsimusis sunnitud tahes-tahtmata ka hra J. Zimmermanni poole pöörduma nii kaua kui tema on riigivõimu kõrgem

*) Siin juures olgu tähendatud, et ajakirjanduses selles küsimuses ilmunud informatsioon ebatäpne on. Mingisugust heatahtlikku ja erapooletut ametnike isiklike kaebuste kaalumist minister ei lubanud, samuti polnud tema seisukoht eitav üksi väljaspool ametkonda asuvate kutseühingute (seda on ju Eestis kõik kutseühingud, ükski neist ametkonna koosseisu ei kuulu) vaid üldse igasuguste kutseühingute suhtes. Kuna see ebatäpne informatsioon meie teades ainult põllutöömin. võis tulla, siis on seegi omast kohast iseloomustav.

esindaja, käesoleval juhul vabariigi valit-
suse liige, kelle juhtida usaldatud põllu-
töoministerium. Sellepärast ei saa riigi-
teenijad ka sellest hra J. Zimmermanni
suhtumisest nende kutseesindusesse vaiki-
des mööda minna. *Eestis on kõigil koda-
nikel õigus koonduda oma kutseühin-
guisse ning nende kaudu nende seadus-
likus korras kinnitatud põhikirjades ette-
nähtud piirides oma huvisid kaitsta. See
õigus on ka riigiteenijail ja nad ei mõt-
legi sellest loobuda, vaatamata sellele,
kas see ühele ehk teisele võimukandjale
meeldib või mitte.* Teisest küljest, kui
kodanikud ei saa valida, millise riigivõimu
esindaja poole nad oma asjus pöörduda
soovivad, siis ka riigivõimu esindajail
puudub õigus valida kodanikke, kelle
soove nad lahendada tahavad, kelle mitte.
Iga riigivõimu esindaja on oma kompet-
entsi piirides kohustatud lahendama
temale esitatud küsimused ja see kohus-
tus maksab ka hra J. Zimmermanni kohta
nii kaua, kui tema riigivõimu esindaja
on. Ei taha tema sellest aru saada, siis
tuleb otsida ja leida teesid, kuidas seda

temale selgeks teha! Meie saame aru, et
riigiteenijate kutseühingud nii mõnelegi
võimukandjale pinnaks silmas on ja et
need suurima heameelega näeksid nende
ühingute kadu. See võimaldaks nii mõ-
nelegi „nii tahan, — nii käsen“ mehele
oma sihte kergemini läbi viia, küsimata
muidugi, kas see üldsuse huvides oleks.
Ei maksa neil aga arvata, et hra J. Zim-
mermann (ja mõne teisegi võimukandja
umbes samalaadilised) väljaastumised
suudavad riigiteenijaid heidutada, sundida
neid oma kutseühingust loobuma. Ei.
just vastunõksa — niisugused ülesastumi-
sed ainult süvendavad riigiteenijais usku
ja arusaamist kutseühingute tarvidusesse,
sunnivad neid seda tugevamini oma ühin-
gute ümber koonduma. Iga surve tekitab
vastusurve — see on kord juba loodus-
seadus, mis maksab samuti ka ühiskond-
likus elus; „mida enam neid rõhuti, seda
rohkem neid sai“ jutustatakse juba piib-
liski, see paistab inimkonna ajaloo igalt
leheküljelt ja teostub ka meil kõigi teisi-
tiarvajate kiuste.

videle kahjulikkuse all mõista, seda sel-
gitavad lähemalt vabariigi valitsuse poolt
maksmapandud juhtnöörid, kus ette näh-
tud, et kõnesolevat paragrahvi tuleb ko-
haldada:

- 1) kui ametnik oma avaldustes või te-
gudes ennast näitab Eesti vabariigi või
tema põhiseadusliku riigikorra vastasena;
- 2) kui ametniku tegevuses avaldub
tähtis või korduv korruptus;
- 3) kui ametniku ülalpidamine teenis-
tuses välja kutsub kaasteenijate või era-
isikute põhjendatud rahulolematuse;
- 4) kui ametniku ülalpidamine väljas-
pool teenistust riivab tema ametikoha
vääriilist lugupidamist ja au, ning lõpuks
- 5) kui ametnik oma ülesandeid oska-
matuse tõttu korduvalt täita ei suuda.

Ja see on kõik. Põhimõtteliselt võib
nõustuda, et kõik need põhjused teatud
juhtudel tõesti võivad olla küllaldaseks
aluseks ametniku riigiteenistusest kõrval-
damiseks. Kuid kõike seda võib ju teha
harilikus kas kohtu- või distsiplinaar-
korras, mis nendes süütegudes süüdistata-
vale võimaluse annab oma huvisid tarvi-
likult kaitsta. Praegune kord aga seda ei
võimalda. Või miks on keskerakond
muidu vastu selle tarvitamisele, kuigi
ainult kõrgemate ametnikkude vastu?
Või arvatakse, et ülemaaltoodud süütegu-
sid võivad korda saata ainult alamad
ametnikud, kõrgemad aga üldse mitte?
Ei tahaks viimast siiski uskuda. Nii jääb
ikkagi oletada, et keskerakondki arusa-
misele on jõudnud, et praegune kord sünni-
s pole nende süütegude lahendamiseks,
kuigi ainult kõrgemate ametnike suhtes.
Tahaksime siiski loota, et peagi arusa-
misele jõutakse, et ta vähemalt sama eba-
sünnis on ka alamametnike suhtes. Vii-
mastel on praeguses korras koguni kind-
lasti veel vähem võimalusi oma huvide
kaitseks, kui kõrgemal ametnikel, kel
harilikult mõni erakond toeks seljataga.
Sellepärast — § 42 kolikambri!

§ 42 kolikambri!

Viimase valitsuskriisi ajal kerkis huvi-
taval kombel ülesse ka üks riigiteenistus-
õiguse valusamaid küsimusi. Keskerak-
onna ringkondades rõhutati nimelt kor-
duvalt, et üheks eelmise valitsusega mitte-
rahulolemise põhjuseks oli asjaolu, et
üks selle valitsuse liikmeid oli sõanda-
nud esitada vabariigi valitsusele ettepa-
neku kõrgema riigiametniku teenistusest
vallandamiseks riigiteenistuse seaduse ku-
rikuulsa § 42. põhjal. See olevat täiesti
lubamatu nähtus.

Riigiteenijad on alati olnud kategoo-
riliselt nii selle paragrahvi loomise kui
ka tema kasutamise vastu ja on seda ka
kõnesoleval juhtumil. Riigiteenijate arva-
tes ei tohiks õiguslikus riigis olla võima-
lust niisuguseks kodanikkude — käesole-
val juhul riigiteenijate — huvide riivami-
seks, kus neil on võimalus võetud oma
huvide kaitset otsida kohtult. Riigiteeni-
stuse seaduse § 42 kasutamisel meie praeg-
use korra juures on neilt see võimalus
aga võetud.

Sellepärast võiksid riigiteenijad ainult
rõõmustada, kui arusaamine selle pa-
ragrahi kasutamise lubamatusest keskerak-
onnas saaks üldiseks ja püsivaks, eriti
aga kõigi riigiteenijate liikide, s. t. ka
alamteenijate kohta maksaks. Kahjuks
näib aga just viimase asjaolu lootmiseks
vähe alust olevat. Rahul ei olda mitte
sellelega, et § 42. üldse on juletud kasu-
tada, vaid sellega, et teda on sõandatud
kasutada kõrgema ametniku vastu.

Kuigi keskerakonna sellise seisukoha
juures midagi imestada pole, oleksime
siiski loota tahtnud, et asjade senine
areng ja kas või kõnesolev ettepanek selle
paragrahvi tarvitamiseks ka kõrgema
ametniku vastu (samuti nagu omaaegne
J. Lehtmani juhtumgi) oleksid suutnud
kallutada keskerakonna oma seniseid sei-
sukohti revideerima. Oleks juba aeg arusa-
amisele jõuda, et nagu igal kepil on
kaks otsa, millest üks võib tabada ka
kepi kasutajat, nii ka kõnesolev para-
grahv kogu oma ülekohtuga vahest võib
tabada neidki, kes teda seni teiste vastu
kasutanud või seda kasutamist vähemalt
võimaldanud. Pole sugugi ükski kurioo-
sum, et kõnesoleval juhul selle para-
grahvi kasutajaks osutus minister, kes
kuulus erakonda, milline vastu oli selle
paragrahvi Riigiteenistuse seadusesse

võtmisele ja et kannatajaks ähvardas osu-
tada isik, kes seda paragrahvi pooldanud
erakondadele vähemalt lähedal seisab!
Omad vitsad peksavad!

Tahaksime sellepärast loota, et kesk-
erakond siiski oma senised seisukohad
selles küsimuses revideerimisele võtab ja
arusaamisele jõuab, et niisuguse para-
grahvi kasutamine lubatav pole mitte
üksi kõrgemate, vaid kõigi riigiteenijate
vastu.

Milleks on seda paragrahvi tõepoolest
vaja? Riigiteenistuse seaduse järgi või-
dakse tema põhjal ametnikku teenistusest
vabastada siis, kui ametniku tegevus riigi
huvidele kahjulik on. Mis selle riigi hu-

Ühekordsed vanuse autasud.

Rahva tahtel ja kogu rahva jõu ping-
utustel loodi iseseisev Eesti vabariik.
Kuid riigi ülesehitamise-töö raskus lan-
ges riigiteenijate õlgadele, ja peamiselt
nendele riigiteenijatele, kes olid pikema
teenistuslase aja vältel kogunud küllalda-
selt teadmisi, kogemusi ja oma tööala
tundmist, mida võisid küpse materjalina
tarvitada omariikluse hoone ülesehitami-
selle ja hiljem selle väljakujundamisel.
Kui meie maa vabanes võõra võimu alt,
tuli asuda otsekohe riikliste organisat-
sioonide loomisele, — ametkondade ja
asutuste konstrueerimisele. Oli tarvis
kohe suurem arv kogenenud juhte ja
praktilise vilumusega reatöömehi. Eesti
rahvast võrsunud ametnikud, kes endises
Vene riigiteenistuses olid omanud koge-
mused ja teadmised, tulid siin appi oma
teadmiste pagasiga ja asusid riigi ja
rahva teenistusse küpse ja vilunud töö-
jõududena. Tänu sellastele kogenud töö-
jõududele viidi kiiresti läbi riiklik orga-
niseerimistöö. Üle õe kerkisid üksteise
järele nagu nõiakepi lõõgast ametkonnad
ja asutused. Riigi aparaat suure hulga
ametkondadega ja asutustega töötab nüüd
võrdlemisi korralikult juba viieteistkümnendat
aastat. Seega on raskem töö sel-
jataga, suurte pingutuste aeg hakkab
ununema. Aga ühes sellega on ka unu-
susse jäänud need tüsedad töömehed, va-
nemad riigiteenijad, kes on töötanud riigi-

gihoone ülesehitamisel, alates nurgakivi
panemisest kuni katuse alla viimiseni
ning veelgi edasi rühivad.

Tihti peale kuuleme ja näeme, kuidas
eraelus ja ka omavalitsuste asutistis hin-
natakse kauaaegseid teenijaid, kas raha-
lise autasuga või mõnel teisel viisil. Hil-
juti lugesime „Päevalehest“, et üks Tal-
linna kodanik austas oma majateenijat
ta kauaaegse teenistuse puhul aktusega.
See ilus komme, mis tunnustamist on leid-
nud eraelus ja pärit juba hallist ajast, ei
ole leidnud kahjuks teed vabariigi valit-
suse ega kõrgemate ametkonna juhtide
juure. Kui töömees aastakümneiks oma
kutsepõllule truuks jääb, siis ei ole see
mitte igapäevane nähe, millest ükskõikselt
mööda võiks minna. Sarnast töömeest
tuleb kuidagi meeles pidada ja temale
neil juubeli puhkudel vähemalt tavaline
austamise-avaldus osaks lasta saada.
Sellane traditsioon, mis on tunnustamist
leidnud mujal, pole riigiteenistuses senini
kahjuks maksuma pääsenud. Ei ole ava-
likult küll ka riigiteenijate eneste ring-
kondades see küsimus teatud põhjustel
käsitamist leidnud, kuid seda enam sõelu-
takse mõtteid omavahel. Põhjendatult
küsitakse, kuidas ja kust leitakse allikaid
autasudeks kauaaegsetele kunstitegelastele
(teatritegelased, kirjanikud, maali-
kunstnikud jne.), kelledest ka paljud riigi-
gipalga peal, kuid ei leita seda vanematele

riigi töömeestele, kes riigiteenistuses olles oma kutsepõldu hoolikalt, kohuse-truult on harinud — kes 25, 30 ja enamgi aastaid. Nähes neid kaugeld teetähiseid, milleni üks või teine vanemaist kaasteenijast on jõudnud, ühined iseenesest nende mõtetega ja pead raske sisetundega konstateerima — ei ole meeles peetud!

Nüüd, kus me oleme pühitsenud juba viieteistkümnendat vabariigi iseseisvuse aastapäeva, kas ei mõtleks need, kellesse asi puutub, ka riigi ülesehitajate, riigiteenijate tähtsamate teenistumomentide mälestamise peale? Ei saaks igakord mõne tarviliku korra maksmapanemata jätmist põhjendada üldise majandusliku raske seisukorraga, mis võib-olla kunagi sedavõrt kergeks ei muutu, kuidas me

sooviksime seda näha. Öeldakse, et ei saa, ei tohi koormata riigikassat mingisuguste uute väljaminekutega. Seda ei tarvitse ka teha praegusel erilisel kitsal ajal autasude pärast. Leidub teisi võimalusi hea tahtmise juures. Näit. mitmel ametkonnal on oma erisissetulekud või niinimetatud *erisummad*, mis kulutatakse eriotstarbeteks. Sealtn võib tarbekorral eraldada *autasude* fond, kust kauemalt aega teeninud riigiteenijatele 25, 30, 35 ehk 40 aastase teenistusevältuse puhul saaks maksta autasu. Loodan, et see vaikne soov, mis pesitseb salaja iga vanema töömehe hinges, leiab reaalselt kehasust. Selleks tuleb ka riigiteenijate kutseesindustel kaasa aidata.

H. Imelik.

L. Johanson — populaarseim teedeminister.

Ükski Vabariigi teedeministrist ei ole saanud nii populaarseks raudteelaste organiseeritud peres kui lahkunud L. Johanson. Võrdlemisi lühikese aja jooksul L. Johanson muutus oma inimeseks raudteelasile. See oli tingitud ministri inimlikult lihtsast ja heasüdamlikust ümberkäimisest raudteelaste perega ja ta tõsisest püüdest parandada selle suure ja väga mitmekesiste huvidega pere olukorda nii palju kui palju seda iiales lubas praegune raske majanduslik ajajärk. Oma vastutusrikka töö kõrval ministri ümberkäimisel L. Johanson leidis aega isiklikult võtta osa kõigist raudteelaste organiseeritud pere tähtsast sündmustist, leidis aega võtta vastu rohkearvulisi abiotsijaid, alati kannatlikult kuulata neid ja kui vähegi oli võimalik siis ka otsekohe — ilma bürokraatlike keerdkäikudeta — aidata. Mõnelt poolt lendulastud hirmu ja õuduse jutud kohutavast distsipliini langusest raudteel L. Johanson tegevuse tagajärjel on täiesti alusetu.

L. Johanson tegevus ei kõigutanud karva võrragi distsipliini, küll aga süvendas raudteelaste töötahet ja valmisolekut ilma nurinata kanda ühes kogu rahvaga praeguse aja raskusi. Ka ei ole põhjendatud arvamine, nagu oleks L. Johanson tahtnud kiskuda oma kätte raudtee valitsemise. Raudtee teenistus on väga mitmekesine, raudteelaste pere on suur. Siin tekib alati väga mitmesuguseid küsimusi, tekib kokkupõrkeid, konflikte, mis kõik nõuavad kiiret lahendamist. Niikui tähendatud püüdis L. Johanson abiotsijaid aidata ja küsimusi lahendada ilma üleliigsete bürokraatlikkude keerdkäikudeta, — mis ime siis kui suurest raudteelaste perest leidis palju abiotsijaid, kes olid arvamisest, et ainult siis nende palvete rahuldamisest ei hiilata mööda kirjavahetuse venitamise ja salakavalate konksude otsimisega, kui nad pööravad otsekohe ministri poole.

Raudteelaste õigusliku ja ainelise olukorra parandamise suunas väärivad äärmärkimist järgmised L. Johanson poolt astunud tähtsamad sammud.

Liiniteenijad ja töölised said jälle tagasi 47-tunnilise tööpäeva. See oli lõpuakordiks kaua kestnud võitluses kaheksatunnilise tööpäeva jaluleseadmise ümber.

Vahetuslike teenijate kohta pandi maksa puhkepäevade määruks, mille alusel neil teenijail on õigus saada iga kuus 4 × 24 tundi puhkust peale harilikku

puhkuse eelmise ja järgmise valvekorra vahel.

Märksa parandati teenijate kasuks raudteevalitsuse poolt väljatöötatud riidevarustuse määruks muretsemise kava, võttes muuseumi kavasse poolkasukad pagasi- ja kaubajaotajatele kaubarongides, viltsaapad veduri- ja ahjupuhastajatele, vihmakuued remonditöölilisele ja eestöötegiijale ja tööriided depoo vedurikütjale.

Normeeriti ümber veduri- ja rongiteenijate tasud, kõrgendades põhipalku kilomeetirahade ja küttepreamiate arvel. Ainult majandusministri vastuseisul ei pääsenud uued põhipalgad maksvusele.

Töölisnõukogule võimaldati priipile-tite saamist korduvaiks sõitudeks.

Töölisnõukogudele võimaldati esitus korteri, uurimise, eksamineerimise ja puh-tuse komisjonides.

Võimaldati Keskühingule oma esin-daja kaudu võtta osa kaebuste selgitamiseks moodustatud uurimiskomisjoni-dest.

Anti käik 1931. aastal Keskühingu poolt väljatöötatud raudteelaste töö- ja puhkeaja määruste kavale.

Esitati Vabariigi Valitsusele seaduse eelnõu raudteelaste X kongressil vastu-võetud resolutsiooni puhul päevatöölilise puhkuse võimaldamise kohta ühesugusel alusel teiste riigiteenijatega.

Samuti esitati Vabariigi Valitsusele seaduse eelnõu riigiteenijate teenistuse seaduse muutmise kohta X kongressil vastuvõetud resolutsiooni kohaselt.

Tuldi vastu teemeistrite kutseühingu soovile teemeistritele kontoritööde tege-

miseks antavate tööpäevade arvu suurendamise küsimuses.

Muudeti teenijate kasuks priiveo mää-rusi, võimaldades telegrafistidele, telefo-nistidele ja kantseleiametnikele 2. klassi priisoidupiletite saamist.

Eelpooltoodust on näha, et ka raskel ajal on võimalik rahuldada palgateeni-jate õigustatud nõudmisi, kui seda tõsi-selt tahtakse teha. Kõike seda arvesse võttes on raudteelaste organiseeritud pe-rel küllalt põhjust kahjatsust tunda L. Johanson lahkimise puhul teedemi-nistri kohalt.

Raudteelaste organisatsioonid soovi-vad väsimata võitlejale jõudu ja tahet ka edaspidi samuti innukalt ja energiliselt kaitsa palgateenijate huve kui ta seda tegi juhtides teedeministeeriumi.

*

Järgnevalt toome lahkunud teedemi-nistri L. Johanson tãnuavalduse oma kaastöölilistele.

„Lahkudes Teedeministri kohalt, tãnan Teedeministeeriumi asutiste kõiki teenijaid ja töölisi, kes kohusetruult ja ausasti oma ülesandeid on täitnud.

Selle lühikese ja raske aja jooksul, kus Teedeministeerium on olnud minu juhtida, on tehtud suurt ja loovat tööd, mis oli võimalik ainult selle läbi, et nii juhtivad, kui ka kõik teised jõud oma ülesandeid innukalt ja teadlikult täitsid.

Ka mitmesuguste tööde korraldamise läbi said kümned tuhanded töölised elu-ülalpidamist rasketel talvekuudel.

Riigiteenijad ja töölised teotsevad sel-leks, et tõsta Eesti rahva majanduslist, sotsiaalset ja kultuurilist tasapinda ning kindlustada sellega rahva ja ta riigi hea-käekäiku ja iseseisvust.

Selles töös on suuriks tegureiks ka tee-nijate ja töölise kutseühingud, kellele tãnu avaldamist omaks kohuseks pean.

Eesti iseseisvus on võidetud ohvritega. Iseseisvust kindlustatakse ülesehitava töö-ga, mida rahvas on teinud tagajärgedega kõigi raskuste ja takistuste peale vaata-mata.

Kuigi tumedatel jõududel, kes püüa-vad rahva elu arengut takistada, peaks korda minema oma isiklikes, oma ärilis-tes ja omakasupüüdlikkudes huvides riigi ja rahva kahjuks saavutada mõningaid tagajärgi, mis rahvale, eriti just töötavale rahvale uusi raskusi toob, siiski võib kindel olla, et kõigist rahvaenuliste ja reaktiooniliste olluste ebaausatest ja omakasut actud püüetest hoolimata peab Eesti jääma iseseisvaks rahvariigiks, mis on rajatud õiglusele, seadusele ja vabadu-sele.“

18. mail 1933. a.

L. Johanson,
Teedeminister.

Ülevaade Raudteelaste Keskühingu tegevusest.

Peale X üleriikl. kongressi moodustati koosolekul 9. mail s. a. (prot. 38) Kesk-ühingu juhatus järgmiselt: esimees J. Rukki, abiesimees R. Poobul, sekretär R. Einardt, abisekretär G. Laisk, laeur V. Rutnik, abilaeur E. Peterson. Ametita liikmeiks jäid: J. Idla, E. Teras, E. Muna, Raoul Einardt, J. Neumann, G. Kotkas, J. Schaurup, V. Lambakhar, A. Kants, J. Vokk, O. Aanja ja J. Nugiseks.

Samal õhtul järgnenud uue Kesk-ühingu juhatus koosolekul valiti esinda-jad teistesse organisatsioonidesse. Kesk-

ühingu esindajaiks Riigi- ja Omavalitsuse-teenijate Keskliidu saadikutekokku vali-ti: A. Toomast, E. Peterson, H. Lepik, J. Neumann, V. Rutnik, E. Aadli ja R. Poobul. Nendest asetäitjajaks: E. Sopp, E. Teras ja E. Muna.

Organisatsioonidevahelisse aktsioon-toimkonda valiti: J. Rukki, tema asetäit-jajaks V. Rutnik ja R. Einardt. Samuti valiti J. Rukki esindajaks transporttöö-liste organisatsioonidevahelisse komi-teesse.

Uus Keskühingu juhatus asus kohe kongressil vastuvõetud resolutsioonide kiirele täitmisele.

1) 2. mail s. a. esineti palvega teedeministri ees täiendada raudtee tasuta sõidu ja veo määruse § 11 pnkt. 2. ettenähtud II kl. priisõidupiletite saajate loendit: kantseleiametnike, telegrafistide, noorem. telegrafistide, tagavara telegrafistide ja telefonistide ametinimetustega, nagu see on nähtud ette raudteelaste X üleriiklikul kongressil vastuvõetud resolutsioonis. Asja kiirustamiseks käis Keskühingu esimees teedeministeriumis, kus anti lubadus küsimus kohe lahendamisele võtta.

2) 5. mail s. a. esitati kongressi otsus ametipuhkuse võimaldamise asjus raudteevalitsuse direktorile (ärakirjad sellest saadeti ehitus-, eksploatatsiooni-, veo-, tervishoiu- ja finantsametile) paludes teda teha vastav korraldus ametkondadele, et käesoleval aastal võimaldataks teenijaile puhkus täielikult neil määradel, mis on nähtud ette riigiteenistuse seaduses. Ka käisid sel puhul Keskühingu esindajad ehitus- ja eksploatatsiooni ametite juhatajate juures, kus selgus, et kongressi resolutsioon on väljendatud nõudmise läbiiviimine on kõige raskem eksploatatsiooni ametis. Jaamaametnikele ja teenijaile on tarvilik palgata asetäitjaid puhkuse ajaks. Krediitide vahetuse tõttu on võimalik seda teha väga piiratud arvul.

3) 15. mail s. a. esitati raudteevalitsuse direktorile veel kolm kongressi resolutsiooni, paludes teda teha vastav korraldus, et 1) raudteevalitsuses ja ametites vabanevad teenistuskohad saaksid uute tööjõudude vastuvõtmise puhul välja kuulutatud üldiseks teadmiseks kõikide ametkondade ametnikele ja teenijaile; 2) et vabadusriisti kavaleride ametisse võtmise puhul peetaks kinni vastavaist seadusist ja määrusist ning 3) et Nõmme-Väike-Vääna kitsarööplisele liinile ei määrataks teenijaid kaitsevaelasist, vaid raudteelaste seast.

4) Samal ajal esitati raudteevalitsuse direktorile kongressi resolutsioon riidevarustuse muutmise kavas ettenähtud varustuse kandmise tähtaegade asjus, paludes ühtlasi varustuse kandmise tähtaegade määramise puhul arvesse võtta ametala teenistusiseloому.

5) Ühtlasi esitati raudteevalitsuse direktorile kongressi otsus puhkuse asjus, paludes teha vastav korraldus, et RT. nr. 11 — 31. I. 1933. a. ilmunud määrus, mis näeb ette vahetusliku teenistuse juures 4x24 tunnulist puhkust igal kuul, pandaks tegelikult maksma kõigil vahetuslikel teenistusladel. Suusõnalistel läbirääkimistel raudteevalitsuse direktoriga viimane lubas korraldada määruse teostamist niipalju kui krediitid seda lubavad.

6) Eksploatatsiooni ameti juhataja kaudu paluti raudteevalitsuse direktorit teha vastav korraldus raudtee telegrafistide ja telefonistide ümbernimetamiseks telegraafi ja telefoniametnikeks. Keskühingu poolt eksploatatsiooni ameti juhatajale saadetud märgukirja saatis ameti juhataja oma nõusolekuga raudteevalitsuse direktorile edasi.

7) 15. mail s. a. esitati eksploatatsiooni ameti juhatajale kolm raudteelaste X üleriiklikul kongressil vastuvõetud resolutsiooni, paludes võimaluse piires rahuldada teenijate soove, tehes vastavaid korraldusi, et 1) jaamades, kus alaliselt toimetatakse manöövreid, roopasead-

jaile seataks sisse 3. vahetusline teenistuse kord praeguse 2½ vahetuslise asemel; 2) et jaamades, kus roopaseadjad täidavad haakijate teenistusekohuseid, antaks välja haakija varustus inventaarina ning 3) et igasse pöörangu vahimajja antaks välja vihmakuubi inventaarina.

Eksploatatsiooni ameti juhataja andis vastuse 19. mail s. a. tähendades selles, et 3. vahetuslise teenistuse sisseadmine roopaseadjaile alalise manöövritegevusega jaamades pole läbiviidav praegu valitseva majandusliku surutise tõttu, kuna sel korral tuleks suurendada roopaseadjate koosseisu. Haakijate teenistusekohuseid täitvaile roopaseadjaile aga on antud nahkkuubi järgmiselt: Tallinna jaamas — 10 tk., Tapa jaamas — 1, Rakvere jaamas — 2, Sonda jaamas — 2, Narva jaamas — 1, Tartu jaamas — 1, Valga jaamas — 1, Nõmme jaamas — 1, Pääsküla jaamas — 1, Tallinna-Sadama jaamas — 2, Tallinna-Väike jaamas — 1 ja Pärnu jaamas 1. Ameti ettepanek aga anda igasse pöörme vahimajja vihmakuub üldiseks kasutamiseks, lükati edasi, kuni selgub lõpulikult, missuguseid muudatusi tehtakse praegu maksvas riidevarustuse määruks.

8) 17. mail s. a. esitati Riigi- ja Omavalitsuseteenijate Keskkliidule 3 raudteelaste X üleriiklikul kongressil vastuvõetud resolutsiooni. Kuna Riigi- ja Omavalitsuseteenijate Keskkliidul on oma palgaline juriskonsult, siis palus Keskühing lasti selgitada kuivõrt teenistuskirjadesse kantavate karistuste asjus vastuvõetud resolutsioonis väljendatud nõudmine, et teenistuskirjadesse kantaks ainult kohtulikud ja seaduses ettenähtud karistused ja sinna varemalt sissekantud administratiivkaristused kustutatakse teenistuskirjade ümberkirjutamise teel, laseb end põhjendada praegu meil maksvusel olevate seaduste ja määruste seisukohalt.

Samuti palus Keskühing Riigi- ja Omavalitsuseteenijate Keskkliitu kaalumisele võtta kuivõrt on praegu väljavaateid teenijate kaasarääkimise õiguse maksmapanemiseks seadusandlikul teel ja millisel kujul oleks see teostatav. Samuti esitati Riigi- ja Omavalitsuseteenijate Keskkliidule teenijaskonna ja administratsiooni vaheliste tülküsimuste lahendamiseks seadusandlikul teel moodustatavate lepituskodade ehk vahekohtute küsimuses vastuvõetud resolutsioon.

9) 2. mail s. a. rongiteenijate kutseühingult Keskühingule edasi saadetud palve number-erimärkide ärakaotamise asjus esitati raudteevalitsuse kaudu teedeministrile, paludes vastu tulla märgukirjas tähendatud palvele.

10) 9. mail s. a. ehitusameti teenijate kutseühingult Keskühingule saabunud palve nahkkinnaste muretsemiseks ja nende väljaandmiseks remonttöölisele saadeti edasi raudteevalitsuse direktorile, paludes vastavadi korraldusi. Peale selle käisid Keskühingu esindajad peadirektori juures, paludes teda teha kiire korraldus nahkkinnaste muretsemiseks ja väljaandmiseks.

11) Aprillikuul saatis jaamateenijate kutseühing Narva jaama roopaseadjate palve Keskühingu korralduse, paludes samme astuda neile teenijaile 3x24-tunnilise puhkuse võimaldamiseks iga kuu, arvesse võttes nende teenijate töörohkest. Keskühing esitas ülaltoodud palve eksploatatsiooni ameti juhatajale, seda oma poolt toetades.

12) 12. mail s. a. saatis jaamateenijate kutseühing Keskühingule Türi osakonna kirja, milles paluti välja selgitada Türi jaamas teeniva kuuenda roopaseadja ametipuhkuse lugu, kuna Türi saadetud ametipuhkuse nimekirjas oli nähtud ette ainult 5 roopaseadjat ja seega kuues teenija nimekirjast välja jäetud. Keskühing astus samme eksploatatsiooni ameti juhataja ees ja viimane võimaldas Türi jaama kuuendale roopaseadajale 15-päevalist puhkust, määrates asetäitjaks rongiteenija.

13) 12. mail s. a. saatis jaamateenijate kutseühing Keskühingule II (Tartu) osakonna palve Tartu jaamateenijaile puhkuse võimaldamise asjus, kuna pea kõigil neil teenijail olevat möödunud aastal saamata 10-päevane puhkus, rääkimata üldiselt selle puhkeaja lühisusest. Keskühing astus selles küsimuses vastavaid samme ja eksploatatsiooni ameti juhataja tegi korralduse Tartu jaamateenijaile lisapuhkuse andmiseks — 120 päeva suures kogu tehnilise personali kohta.

14) Ühenduses kongressil vastuvõetud resolutsiooniga tööaja kohta töötati välja teedeministeriumis uus Raudteeteenijate töö- ja puhkeaja määrus. See määruse kava on kooskõlas Keskühingu poolt 1931. a. sügisel väljatöötatud raudteeteenijate töö- ja puhkeaja määruse kavaga, mistõttu Keskühing temale teedeministrilt kiiriks seisukoha võtmiseks saadetud määruse kava heaks kiitis presiidiumi koosolekul 17. mail s. a.

15) Ühtlasi töötati välja teedeministeriumis „Riigitöölise puhkeaja seadus“, mille kava oli saadetud Keskühingule seisukoha võtmiseks ja millega Keskühing täiel määral nõustus.

16) Seisukoha võtmiseks saadetud „Riigiteenistuse seaduse §§ 13 ja 18 muutmise seaduse kavas tegi Keskühing vastavaid parandusi, esitades seda parandatud kujul teedeministrile.

Postpakkide tollitamine ja töönormid.

Möödunud aasta 1-st aprillist tõsteti postiametkonnas tööühikute arv 500.000 pealt 750.000-le (teenija aastane töönorm). Kuuldavasti kavatakse uusi norme lähemal ajal veelgi kõrgendada. Milliseid tulemusi see annaks, on veidi raske ennustada. Selge on igatahes see, et teenijate töökoorem siis suureneb — vähemalt neis asutis, kus vakantkohtade arvel preemiaid ei saada. Et mõnes asutuses praegustegi normidega kimbub ollakse, kuidagi aga läbi aetakse ja saadakse, siis uute normide maksmapanek neis asutis tooks kaasa raskusi, mille all võiksid kan-

natada ka teenistusehuvid. Võtame näiteks postpakkide tollitamise ja selle normid. Viimased määrati kindlaks endiste kogemuste ja kohapeal toimitud tegeliku töö vaatlemise ja mõõtmise tulemusena. Tol korral kujunesid töönormid enam-vähem vastuvõetavaks, ehkki preemiaid ära aurasid. See aga kedagi eriti ei kurvastanud, sest välispakkide postkontoris on millegi pärast preemiaid saadud ikka apteegi kaaluga.

Mis aga teenijaid enam on häirinud ja kurvastanud, see on töö vähenemine, mille protsent ulatub 50 ja kõrgemalegi,

sest paar aastat tagasi maksmapandud väliskaupade sisseveo piiramine litsentsidega ja välisvaluuta väljaandmise kitsendus andsid mõjuva tõuke töö kokkukuivamisele. Järgnes koosseisu kokkutohamine, umbes 30% võrra, mis loomulik töö vähenemise tulemus. Kalkulatsioonide järgi aga on koosseisus 3—4 teenijat siiski rohkem, kui normid lubaksid. Seega näiliselt peaks jätkuma küllaldaselt praegusest tegelikust koosseisust, ega võiks jutugi olla tööjõu vähesusest. Siiski pole see täiesti nii. Praeguse koosseisuga on suudetud läbi saada, aga seda soodustas õivalve kaotamine, postiljonide asetamine plombeerijatega ja ajuti pealelaadijaga jne. Kui aga „ülearused“ 3—4 teenijat veel ära võetakse, siis praeguse töö juures võib asi muutuda täbaraks. On juhtunud päevi, kus inimestest pole jätkunud, nendest puuduski tulnud, selle eest teinekord — tõsi, pole jälle tööd jätkunud. Tahetakse aga pakke kiiresti läbi tollitada nende saabumisel, ei saa ilma vastava inimeste komplektita läbi. Sel korral tollivõimud panevad kolm revideerimislauda tööle, nagu varemalt suurema töö ajal, ja võta siis inimesi kust tahad, kui koosseis äärmuseni kokku tõmmatud.

Võiks tekkida küsimus: millega on põhjendatud nähe, et praeguse vähese töö juures peaaegu sama palju revideerimislaudu tööle rakendatakse kui varemalt poole suurema töö korral. Selle küsimuse vastamine selgitaks ka saladuse, miks mõnikord tööjõust puudus tundub. Ühtlasi kerkiks selle küsimuse selgitamisega üles uus küsimus, mis tingiks praeguste tollitamisnormide revideerimisele võtmist.

Nimelt kannab revideerimise töö tehniliselt koostöötamise iseloomu. Töö produktiivsuse mõttes on vajalik postiteenijate ja tollirevidentide tasakaalustatud koostöö käsikäes proportsionaalse töökoormatusega, kusjuures mõduandvaks pooleks jääb ikkagi tollirevident, kelle töökiirusest oleneb ka postiteenijate töö hulk ja kiirus. Viimase töömõõtmise ajal oli vahetõde posti- ja tollitöös normaalne: ligemalt 100 paki revideerimine laua juures rakendas kõik teenijad ühetaoliselt, peaaegu intensiivsele ja katkestamatule tööle.

Hiljemalt aga langes tollirevidentide töötempo ja kiirus kuni 50%. Tingitud oli see mitmesuurestest, ülemuselt neile esitatud nõudmistest ja uutest korraldustest. Hakati nõudma täpset ja korralikumat tööd, eksitusi registreerima, järelkontrolli kõvendama jne. Kui varemalt avati partiipakkidest üksikud, siis nüüd avatakse eranditult kõik. Litsentside ja äritunnistuste silmaspidamine ja kümme-kond teisi küsimusi on revidentide töö produktiivsusele ja kiirusele vajutanud paraliseeriva pitseri.

On kõneldud sellest, kuidas revidente ergutada kiiremale tegevusele. Neilt aga intensiivsemat tööd nõuda praegustes tingimustes tähendaks võhik olla nende peale pandud kohustuste ja vastutuse mõistmises. Keemilised analüüsid, mikroskoobilised vaatlused ja muud selletaolised toimingud, nagu need revideerimise korral sageli ette võetakse kauba õieti atesteerimiseks, ei ole shablooniline tükitöö, mida kergete normeerida. Seega puuduvad praegu väljavaated posti- ja tolliteenijate töökoormatuse ühtlustamiseks. Võime ainult nentida fakti, s. o. ligemale 50% töökiiruse langust. Kui varemalt igas lauas revideeriti 80—100 pakki, siis nüüd ai-

nult 40—50. Sellega oleks tollitamise töö produktiivsus umbes sama protsendi võrra langenud kui töö vähenenud. Ühes sellega tekib küsimus, kuivõrt praegused töönormid tegeliku tööga veel kooskõlas on. Uued töönormid, kui need tõesti ka-

vatsetakse maksta panna, muudaksid veelgi senist perspektiivi. Tulemused võivad mõne asutuse suhtes kujuneda ebasoodsaiks ja see peaks manitsema ettevõtjatele uute normide maksmapanekul. Ra.

Posti- t.-t. teenijate kutseühingu Keskjuhatus tegevusest.

a) *Organisatsioonilis asjus* saatis keskjuhatus ametiühingute liitudele mär-gukirja, tehes teatavaks kongressil vastuvõetud otsuse kesknõukogu loomise kohta, palvega et teised organisatsioonid võtaks ses asjus pooldava seisukoha.

b) *Puhkekodude korraldusest.* Soovijaid puhkekodudes ruumide saamiseks on tänavu rohkem kui eelmistel aastatel. Juulikuul on ruumid täiesti täis kiilutud, nii Haapsalus kui ka N.-Jõesuus.

Juuni ja augusti kuudel on veel vabu ruume, nii N.-Jõesuus kui ka Haapsalus. Elvasse on ruumid üüritud ja soovijail tuleb ruumide saamiseks pöörata kutseühingu Tartu osak. juhatus poole.

c) *Keskjuhatus koosolekul* 28. mail s. a. otsustati järgmised asjad:

1. Kinnitati Elvas puhkekodu ruumideks maja üürileping. Nimelt on üüritud Elvas Tähe t. nr. 6 härra Karl Luhu maja. Ruumi soovijaid palutakse pöörata kutseühingu Tartu osakonna juhatus poole.

2. Tööde täiendavalt normeerimise asjus, kongressil vastuvõetud otsuse kohaselt, otsustati saata postivalitsuse direktorile märgukiri.

3. Irboska vaksali postkontori teenijate palvet, priisõidupiletite saamise as-

jus ühisel alusel postiveo ametnikega, otsustas keskjuhatus toetada ja paluda postivalitsust nim. teenijad piletisaajate nimekirja võtta.

4. Rapla osak. märgukirja arstiroh-tude hinna alandamise osas otsustati toetada ning astuda selleks samme Keski-liidu kaudu. Arstide visiidiraha alanda-mist ei pooldatud, kuna see pole tariifi-kohase hinnaga kuigi kõrge ja kutseühin-gul pole taktiline teiste tööalade palga-teenijate tasude vähendamist nõudma hakata.

5. Rahvusvahelise postiteenijate esperantistlike liidu ajakirja „Interligilo“ Eesti osalise erinumbri väljaandmist postiametkonna 15. aastapäeva puhul, otsustati põhimõtteliselt pooldada ning astuda ses asjus koostööse kutseühingu Tallinna osak. esperanto ringiga.

6. „Sidega“ koostöö leping kinnitati.

7. Teine priisõidupilet otsustati anda J. Feldmannile.

8. Otsustati astuda Postiteenijate Laenu-Hoiu Kassa liikmeks.

9. N.-Jõesuu maja remonttööde vastuvõtjateks määrati Koff ja Kallman ning Haapsalu parandustööde vastuvõtjateks Feldman ja Kallman.

Sekretariaat.

Rahvussotsialistide hirmuteod Saksa postiametkonnas.

Hiljuti jõudis Saksamaalt tagasi Viini rahvusvahelise postiliidu sekretär dr. Mayer, kes oma isiklikest tähelepanekuist toob õudse kirjelduse. Praegust olukorda Saksamaal iseloomustavad hirmuteod ja vägivald, mille ohvriks on langenud paljud postiteenijadki. Kuulmata metsikuse ohvriks langenute nimed peavad jääma nimetamata, sest vastasel korral oleks kaalule pandud asjaosaliste ja teadete andjate tervis, isegi elu.

Hirmuteod.

Dr. Mayer uuris ja selgitas peamiselt vägivaldakte, mis toimitud postiteenijate kallal.

Sellelaadilisi uurimusi raskendas asjaolu, et asjaosalised isikud, kartes uusi hirmutegusid, keeldusid sageli andmeid avaldamast.

Keegi ametivend kõneles dr. Mayerile, ta olevat näinud meest, kes lahkus S. A. kasarmust piinatult. Kuna ta välised vigastused silma paistsid, peatas teda tänavakordnik, küsides põhjaste järele. „Ei midagi erilist“ vastas mees. Ta saanud vigastatud lihtsalt oma ettevaatamatusest.

Järgmised vägivalda aktid, mille tulemusena esimesel juhul inimene suri, on saadud kindlatest allikatest ja kõigiti tõestatud.

Ametivend X. oli telegraafi montöör ega kuulunud poliitilisse erakonda.

Märtsi lõpul ilmusid ta juure korterisise S. A. mehed ja nõudsid, et ta tuleks löögirühma staapi. Pr. X. uskudes, et on tegemist hariliku sundnõudmisega rahvussotsialistlikku parteisse astumiseks, soovitas mehele samas liikmeks astuda ja kodust mitte lahkuda.

Natside saatel viidi aga mees S. A. staapi. Et mees hulga aja möödudes koju ei ilmunud, läks pr. X. teda staapi otsima. Seal leidis ta eest Z. nimelise natsi. Naine põlvitas ta ette ja palus oma meest vabaks lasta. Sel hetkel visati ta mehe keha tänavale, kus see liikumatult lamama jäi. Ta oli muudetud veriseks lihaklombiks. Mõned mehed töid raskesti haavatud X. koju. Ta kaebas väliste ja sisemiste valude üle. Mürgitust oletates anti talle piima. Ta oksendas mürgi välja. Naine, kes ta huultele ilmunud vahtu pühkis, märkas, et taskurätik lagunes välja tulnud hapest. Õnnetul oli vahete-vahel nõndapalju teadvust, et suutis jutustada, kuidas teda piinati. Teda oli lahti rietatud ja kolm tundi peksetud terasvits-tega. Vaheaegadel sunniti teda põrandalt oma riie-tega verd ära pühkima.

Kui ta teadvusetult, kokkupigistatud hammastega lamas maas, püüdis S. A. mehed talle soolahapet suhu valada. Kuna see kohe ei õnnestunud, avati ta suu vägivaldselt, mille juures osa ülemisest huulest sai ära rebitud.

Järgmise päeva õhtul pärast suuri valusid suri X. Naine lasi arstil surnu läbi vaadata. Hiljem kohtulikult laiba lahkamisel tehti kindlaks surma põhjus: peaaju rabandus ja sisemuse põletis happega. Kohtuvõimud asusid asja selgitama, aga tänaseni pole ainustki süüdlast vastutusele võetud.

Järgmine kindlaks tehtud juhus. Metallitöölise S. pruut tõendas dr. Mayerile, et ta peigmeest hoiti kolm päeva ja ööd natside kasarmus kinni. Isikliselt pole ta kannatanud. Kogu aeg nägi ta kommunistide ja teiste vangide lakkamatut peksmist. Ruumide põrand ja seinad olid kõrgele pritsinud verega kaetud. Ööd ja päevad läbi kuulis ta õnnetute kisa. Ta nägi kuidas kaaskannatajaid sunniti kooris karjuma: „Heil Hitler“.

Sellelaulistest juhustest pääseb vaid väga väike osa avalikkuse ette.

Postiteenijate organisatsioonid.

Postiteenijate erapooletud organisatsioonid, nagu „Reichsverband deutscher Post- und Telegraphenbeamten“, „Verband der deutschen Reichs-Post- und Telegraphenbeamten“ ja „Deutscher Postverband“ sunniti ennast vastavalt „häälestama“. Kõige mehiseamana on näidanud end alamate ametnike üle ühing. Kuna selle häälekandja kinni pandi ja karta oli, et teda kui organisatsiooni enam ei tunnustata, nõustusid nad lõpuks ühte natsi esimeheks valima. Muis küsimusis jäidi äraootavale seisukohale.

Kui natside programmi uskuda, siis jagatakse kõik ametnikud 19 erialasse. Post moodustab omaette eriala. Iga eriala seisab loomulikult natsionaal-sotsialistide kontrolli all. Tõeline kutseühinguline tegevusvabadus on organisatsiooni-delt täielikult võetud.

Korduvalt kõneldi, et kõrgemad ja alamad ametnikud on otsustavalt rahvus-sotsialismile selja pööranud ja kuuluvad saksa rahvuslikusse erakonda, kuna nad mõistavad hukka natside laastava tegevuse. Üldiselt on nad aga natside liikumise vastu jõuetud. Teiste kategooriate juures otsustab suuremalt osalt terror.

Dr. Mayeri vaatluste järgi on üldliidu püsimine ainult kuude, kui mitte nädalate küsimus. Saksa ametnike (neutraalne) liit alistus 11. aprillil natsionaal-sotsialistidele.

Teenijate esitus.

Kuidas teenijate esinduse koosseisule avaldavad natsid mõju, näitavad järgmised juhused.

Hiljuti pidas juhatus, kes esitab 47.000 ametnikku, Berliinis koosolekut. Koosolekule ilmusid natsid ja seletasid, et kaks neile mittesobivat postiametnikku (juhatusel liiget) peavad oma kohtadest juhatuses loobuma. Esimees katkestas istungi ja läks postivalitsuse Oberpresidendi dr. Lunzmanni juure, et kaebust tõsta. Viimane vastas, et ta võimetu on midagi tegema ja soovitas mõlemile ametnikule oma kohad loovutada. Kui talle seletati, et see oleks vastolus igasuguse õigusemõistega, vastas ta skeptiliselt: „Mis on õigus, tänapäev on õigus asetatud võimuga.“

Keegi teenijate esindajaist Kielist jutustas isiklikult: Mõne päeva eest toimusid Kielis valimised sadamatehaste teenijate nõukokku. Valiti 7 vabaühingulast ja 3 natsi. Selle järgi nõudsid natsid esimehe kohta. Kui neile seda ei lubatud, vangistati kõik 7 vabaametiühingulast. Põhjendus oli, et nende juurest leitud

äraandliku sisuga broshüüre. Kõik kümme kohta täideti seepeale natsidega.

Königsbergis vangistati valimiste eel samuti vabaühingulaste kandidaadid.

Terror ja spionaash.

Vastav seadus 4. apr. k. a. ettevõtete esinduste ja põllumajand. liitude kohta otse soodustab terrorit ja spionaashi.

Ka Oberpostdirektsiooni korraldus Kielis 28. märtsist s. a. on selles suhtes paljuütlev:

„Ühingute, seltside ja liitude juhataste liikmed, kes viimasel ajal marksistlikku tegevust avaldanud, teevad kõige paremini kui nad kiire korras vabatahtlikult oma kohad vabastavad rahvuslikult usaldatavate liikmete kasuks. Vastasel korral on peatsed ümbervalimised möödapääsmatud. Ka sotsiaaldemokraatlike erakonda või nende abi- ehk kõrvalorganisatsioonesse kuulumine käib surve alla. Ametnike- ja töölisorganisatsioonide kohalikele ja raiooni gruppidele soovitakse tungivalt oma juhatusi kõige kiiremalt kohandama aja nõuetele, kui see veel sündinud pole. Vastasel korral teeb Oberpostdirektsioon oma järeldused.“

Edasi kutsutakse kohusetruult teateid andma oma tähelepanekuist, eriti riigivastasest tegevusest jne.

Kui tund tuleb —

siis on kogu Saksamaa viimistletud ja võimas sõjamasin.

17. mail k. a. Reichstagis peetud kõnes püüdis Hitler veenda välismaad Saksa rahuarmastuslikku poliitikat teiste rahvaste suhtes. Tema sõnade järele olevat kõik loogirühmad ja teraskiiver organiseeritud ainult sisemise rahu alahoidmiseks.

Vaevalt aga leidub neid, kes usuvad Hitleri sõnu. Alles 13. mail k. a. ase-kantsler von Papen, kõneleles Münsteris, ütles: „Mehele on lahinguväli sedasama mis naisele emasus.“ Kantsler võivat oma elu lõpupäevil öelda, et ta olevat Saksa soldatlikkuse seadnud Saksa rahva mõtlemise keskpunkti. Ta olevat Saksa rahvale jälle tagasi annud Saksa soldati eeskju.

Mida taotleb Saksas töökohustuse sisseeadmine? Ei midagi muud kui Saksa noorsoo sõjalist väljaõpet ennesõja-aegse Preisi mustri järele. Igapäevased laskeharjutused, öised häired ja väljaõppused moodustavad töökohustuse programmi. Iga neljateistkümne päeva tagant sünnib vahetus. Õppust annavad tegev-väe ohvitserid. Tähelepanu väärib asjaolu, et ka need kes ei olegi ilma tööta võivad ka puhkust saada palga edasimaksimisega, et lasta ennast välja õpetada. Kas ei ole see sõjaline väljaõpetamine varjatud kujul!

Kõigis noorte kodudes õhutatakse vaenu ja sõjakat meeleolu. Suure vaevaga ühte noortekottu pääsenud Hollandi delegatsioon leidis seal terve rea sõjariistade pukke. Õhtutel korraldatakse nõndanime-tatud „Saksa õhtuid“. Ühel õhtul näidati kuidas Saksa sõdur astub jalaga prantsuse sõduri laibale, kusjuures lauldi kurikuulsat „Meie lööme prantslasi võidurikkalt“.

„Jõuvankrite sõjaline sport“ on praeguse momendi ülesanne — nõnda lausub ühe artikli pealkiri Frankfurter-Zeitungis 8. V. k. a. Jutt on raadio ettekandest,

Meeleolu.

Organisatsioonide meeleolu Saksamaal on vaevalt kirjeldatav. Inimestele oleks nagu puuga pähe löödud. Natside barbaarne terror mõjub halvavalt. Vastupanu, kaebust ja isegi arvustust pole kusagil leida, kuna kardetakse sel korral natside poolt „ära viimist“ ehk oma majanduslikku hävinemist.

Peetagu meeles, et iseseisvat ja ripumatut ajakirjandust, kuhu pöörduda võiks, olemas ei ole ja et ka välismaa ajakirjandusest paljud lehed igapäev ära keelatakse.

Zürichis kohtasin, märgib dr. Mayer, oma ametivendi teistest maadest. Leid-sin, et saksa valitsust kõikjal — ka saksakeelt rääkivatel maaaladel nagu Elsassis, Luxemburgis ei pooldata.

Oma tähelepanekute kirjeldust lõpetades ütleb dr. M.: „Täidan oma kohust I.P.T.T. sekretärina kui kõigi maade ametivendadele püüan olukorda Saksamaal lasta paista õiges valguses.“

Artiklile on juure lisatud veel mõned lisad, milles mitmed vägivalda ohvrid kirjeldavad natside metsikut ümberkäimist nendega. Originaalile — nagu näha ära-kirjast — on tõenduseks juure lisatud arstitunnistused ja ülesvõtted. Ruum ei luba aga kõike materjale siinkohal ära tuua.

milles toonitatakse, et jõuvankrid olevat moodsas sõjapidamises ülisuure tähtsusega. Et Versaillies rahuleping ei võimaldavat Saksa sõjaväes vajalikul määral motoriseerimist, siis tulevat autoklubidel appi tulla jõuvankrite sõjalise spordi korraldamise teel. Jõuvankrite praktilise tarvitamise õpetamise kõrval tulevat õpetada sõitjaid lugema maakaarte, tutvustada sideteenistusega, maa- ja õhuväe organisatsiooniga. 1904. aastal olevat asutatud Saksa vabatahtlik automobiilide korpus ja see olevat suuri ülesandeid täitnud maailmasõjas. Nüüd tulevat sedasama teha palju laiemas ulatuses ja täiuslikumalt.

Kindlast allikast teatatakse, et Rheini metallivabrik (endine Ehrhardt) on tänini keelatud suurekalibriliste kahurite valmistamisega algust teinud. Riigi kaitseministeerium olevat annud sellele vabrikule suured tellimised. Arvatakse, et siin olevat tegemist 15 sentimeetriliste haubitsate valmistamisega Saksa sõjaväes kuni sõja lõpuni tarvitusel olnud SFH 13 täiendatud mudeli järele. Nende kahurite valmistamine sündivat eri töökodades rahvus-sotsialistlikele organisatsioonile täiesti ustavate tööliste poolt. Töökojad olevat natside abipolitsei järelevalve all ja nendes ei pääsevat keegi peale asjasse pühendatute.

Phosgen-gaasi plahvatus tagajärjel 1928. aastal Hamburgis tuttavaks saanud Dr. Hugo Stolzenbergi keemiavabrik töötab palavlikult juba veebruari keskpaigast alates. On huvitav märkida ära, et selle vabriku filiaal Trotskisi — Volga ääres — juba ammugi vene ja saksa sõjavägede jaoks mürkgaasi bersoli granaatide täitmiseks valmistab. Praegu täidab Stolzenbergi firma Saksa kaitseväge tellimisi.

Inglise konservatiivne ajakiri „Daily Express“ 14. mail ilmunud numbris teeb

kokkuvõtte seisukorrast Genfis, mis olevat tekkinud Saksa relvastumise püüete ja leppimatuse tagajärjel. Seal öeldakse järgmist:

„Euroopa on küll praegu rahu seisukorras, kuid valmistub sõjale. Relvade ja varustusvabrikud töötavad palavlikult. Sõdurite drill sünnib avalikult ehk salaja ja neid õpetatakse tarvitama uusi kohutavalt hävitavaid sõjariistu. Riigimehed ei püüagi enam erilisel salata oma rahvaste auahneid püüdeid. Saksa sõjavägi oli enne sõda 650.000 meest suur. Nende päevade sees härra Hitler toonitas Kielis, et tema käsutada on mundrisse pandud armee 600.000 meest. Siia tuleb veel arvata juure 100.000 meest reguläärset sõjaväge, mis on parimaid kogu maailmas. Kogu saksa rahvas on valmis

sõja korral oma Vaterlandi eest võitlema ja sõja kordaminekuks töötama. Saksa era õhusõitu ikka enam ja enam militariseeritakse. Isegi mobiliseeritakse era jõuvankrite omanikke selleks, et vaba-tahtlike transportüksustena tulevases sõjast osa võtta. Kui tuleb tund, siis paljastab ennast Saksamaa viimistletud ja võimsa sõjamasinana. Mis Prantsusemaasse puutub, siis on talle pärast Baieri ministerpresidendi Sieberti kõnet — „Saksamaa ei jää enne rahule kuni Rhein ei ole muutunud Saksa piirist Saksale kuuluvaks jõeks“ — selge, et Saksamaa ei ole veel unustanud Elsassi.“

Rahvusvahelise Transporditöölise Föderatsiooni (I.T.F) kuukirjast.

Välismaaline ringvaade.

MÖNDA RUMEENIA POSTITEENIJATE OLUKORRAST.

Rumeenia posti-t.-t. teenijate jaoks on Bukarestis polikliinik, milline asutatud p.-t.-t. valitsuse poolt. See on varustatud moodsate arstimiseadeldistega ja vahenditega ja selle teenistuses on 13 arsti. Peale selle on 7 suuremas linnas veel n. n. meditsiinametid vastavate arstidega. P.-t.-t. arstid on riigiteenijad, saades palka postivalitsuselt. Visiit polikliinikus kui ka med.-ametiis on p.-t.-t. teenijail, kui ka nende perekonna liikmel maksuvaba. Arsti kojutulekul on visiit maksuta aga ainult teenija enese, mitte tema perekonna suhtes. Pikema haiguse puhul saab teenija 3 kuu kestel täispalga, pärast poole. Üle aasta kestnud haiguse puhul vallandatakse teenija. Kui tal pensioni õigust ei ole, siis saab ta abi p.-t.-t. krediitkassast. Tähendatud kassa on asutatud 1905. aastal. Seda valitseb direktori poolt nimetatud nõukogu, milline koosneb 5-est kõrgemast riigiametnikust ja 4-jast Bukarestis elavast p.-t.-t. pensionärist. Kõigil p.-t.-t. teenijail on sellest osavõtmise kohuslik, milleks arvatakse palgast maha 2%, samuti ka deposiitidest ja mitmesugustest kindlustustest.

Peale ülemaltähendatud abistamise annab kassa teenijaile laene kuni kolme kuu palga suuruses, annab abi pikemaajalistel rasketel haigustel, sünnituse ja surma puhul.

Kõrgemal p.-t.-t. teenijail on peale selle veel oma abikassa, milline on asut. 1898. aastal. Sinna kuuluvad ¼ kõrgemaist p.-t.-t. teenijaist. Ka selle eesmärk on abistada oma liikmeid haiguse, sünni ja surma juhtudel ja toetada leski ja vaeslapsi.

Möödunud aastal see ühing ehitas omale Mustamere randa puhke- ja ravituselkodu, mille maaala 4.000 r.-meetrit. Seal liikmed võivad veeta oma suvepuhkust ja paranevad haiged oma kosumisaega.

Ühing töötab hoogsalt ka liigete vaimliste ja sportliste huvide rahuldamiseks. Nii tegutseb selle juures vaimline klubi, milline korraldab kunstilise väärtusega pidusid ja kõnesid. Ja samal ühingu on Rugby mängijaskond, milline on parimaid kogu maal.

„La Interligilo“.

RAHVUSVAHELINE ESPERANTO KURSUS P.-T.-T. TEENIJAILLE.

Üleilmlise postiliidu büroo Genfis on kõigi maade postivalitsuste laialisaatunud ringkirja rahvusvahelise Esperanto kursuse kohta p.-t.-t. teenijaile. Tähendatud kursust korraldatakse Rahvusvahelise Esperantistliku p.-t.-t. ametnike liidu (Ilepto) ja Hollandi postivalitsuse koostööl Arnheimis, Hollandis, Esperanto majas 21. juunist kuni 1. juulini s. a. Kursusest võivad osa võtta ka p.-t.-t. teenijate perekonnaliikmeid. Õpetab erilise õppemeetodi autor Andreo Cseh. Õpetus on igapäev kl. 9—13, kuna peale lõunat on õppe- ja huvireisid, kus muuseas külastatakse ka Kootwijk'i raadiojaama, milline peab telefonilist ühendust Hollandi ja Hollandi-India vahel. Keeleõpingu kõrval on see kursus ka ideaalne juhuse p.-t.-t. teenijate rahvusvaheliseks tutvumiseks ja sõprussidemete sõlmimiseks teiste maade ametikaaslastega.

Kursuse maks on 5 guldenit, millele liikmele ühest perekonnast 3 guldenit isikult. Kursuslased võivad elada ka Esp. maja hotellis, kus ülespidamine ühes korteriga 3—5 guldenit isiku kohta päevas. Kellele majandusline olukord ei võimalda kursusest osa võtta, need võivad toetust saada selleks asutatud erifondist. Toetuse andmisel rahuldatakse esimeses järjekorras neid, kes palvekirjale juure lisavad andmisel või tunnistuse oma asutuse ülemalt, või kutseorganisatsiooni juhatuselt. Ülesandmiseks, vajalikkude andmete saamiseks, kui ka toetuse suhtes palutakse pöörduda järgmisel aadressil: Internacia Cseh Instituto de Esperanto, Oostduinlaan 32, Den Haag, Nederlando.

ČEHOSLOVAKKIA POSTIMUSEUM.

Käesoleval aastal pühitseb Čehhoslovakkia postimuuseum Prahas oma 5. aasta juubelit. Muuseum asub ajaloolise ehituse saalis, mis pärit 14-ast sajandist. Muuseumis on palju ajaloolise väärtusega esemeid p. t. alalt. Näiteks: vanad posti dokumendid, kirjad, kantselid tarbed, vormiriided, telegraafi ja telefoni aparaadid. Vanade ja uute postiveo vahendite pildid ja mudelid näitavad külastajaile posti liiklemise arengut mitte ainult Euroopas, vaid ka teistes maades.

Väga väärtuslik on vana graafika, puu ja vasegravüüride ja kivitrukite kogu postiteenijaist ja p. sõidukeist mitme-

sugustes maades, mitmesugustel aegadel. Seal on ka ajalooline posti maakaartide ja atlasseid kogu 16 ja 17 sajandist, posti juhised 17 ja 18 sajandist vanade isikutunnistustega ja väga väärtuslikke dokumentidega. Ka on muuseumis algupärane vene posti saan, mille Napoleon 1812. a. sõitis Venemaalt Dresdeni, saadetud oma peasekretärist markiis de Caulaincourt'ist. Seda saani hoiti krahv Nicolini palees Dresdenis. Pärast läks see krahvinna Stubenbergi omanduseks, kellel oli loss Kysperk'is Böömimaal ja kust see muuseumi hoiale võeti.

Prantsuse kunstist on seal hulk gravüüre. Peale selle ilusaid kivitrukite tooteid Honoré Daumieri ja V. Adami poolt, millised kujutavad vana prantsuse postiasjadust ja raudteid.

Muuseumi on asutanud posti direktor hr. Jirf Karasek.

„La Interligilo“.

HOLLANDI AMETNIKE ORGANISATSIOONID.

Hollandi statistika keskbüroo (Centraal Bureau voor de statistiek) arvutuse järgi oli avalikus teenistuses olevate organisatsioonide isikute arv 1. jaanuaril 1932. a. 219.600, mis on 7.700 isiku või 3,63% võrra suurem 1. jaanuari 1931. a. seisust. Kutseliikumine avalikus teenistuses olevate isikute hulgas on sama kildustatud, nagu muilgi aladel. Kõigepealt on olemas viis neutraalset keskorganisatsiooni: 1) Centrale van vereeniging van personeel in rijksdienst 8.359 liikmega; 2) Centrale van nederlandsch overheidsperoneel 21.954 liikmega. Sellesse organisatsiooni kuulub 1932. a. peale ka hollandi politseiametnike ühing — Algemeene nederlandsche politiebond. Teised kolm neutraalset keskorganisatsiooni — Centrale van hoogere rijksambtenaren, Centrale van hoogere gemeentambtenaren ja Centrale van vereeniging van hooger personeel in technische of daarmede gelijik te stellen rijksdienst on vähema tähtsusega.

Sotsialistlikku keskorganisatsiooni kuulub üldse 43.033 liiget. Peale selle on olemas veel kristlik keskorganisatsioon 13.950 liikmega ja rooma-katoliku usu alustel põhjendev keskorganisatsioon 18.159 liikmega. Isegi sündikalistlik Federatie van overheids personeel on olemas ja temasse kuulub 684 liiget.

Õpetajate liitu — Ondervijers-Centrale — kuulub 10.846 liiget, selle kõrval aga on veel Bond van nederlandsche ondervijzers 5.875 liikmega, mis sotsialistlikku keskliitu kuulub ja Vereeniging van christlijke ondervijzers, mis ühtegi keskorganisatsiooni ei kuulu. Samuti tegutseb ka rida teisi väiksemaid ja keskmisi organisatsioone iseseisvalt ilma keskorganisatsioonidesse kuulumata.

Teadaanne postiteenijatele.

Käru postkontori majas, missugune kuulub postivalitsusele, on tühje tube.

Kui peaks leiduma teenijaid, kes sooviks Käru suvepuhkust mööda saada, siis keskjuhatus paluks postivalitsuselt tühje ruume kasutada nimetatud teenijaile puhkeaja möödasaatmiseks.

Soovijaid palutakse keskjuhatusel teatada.

Keskjuhatus.

Vastutav ja tegev toimetaja **Aleksander Lepp**. Väljaandja **Eesti Raudteeaste Keskhing**. Kirjastuse o-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas, V. Pärnu mnt. 31.